

רשימות מדיניות

מן העולם הגדול

הריביוניזם והבינלאומי

„ווירסאי“, „וויימאר“, „פוטסדאם“, ג'ינבה. – הגבולות הדימוקראטיים

של ווירסאי. – מה בין פריס בשנת 1919 לווינה בשנת

1815? – טארדיה ופול בונקור. – שני המחנות באירופה. –

בראשית היתה הונגריה. – טובב סובב הולך הרוח.

הריביוניזם חזק לא רק בישראל. הריביוניזם הוא הופעה בינלאומית. הריביוניזם ניסמוס – עכשיו – הוא שאלת השאלות ביחסים שבין מדינה למדינה, כמו ש„הפאשיסטיזם“ הוא הצורה המדינית הפנימית הפופולארית ביותר. רוב אירופה היא עכשיו למעשה פאשיסטית כמו שהיתה לפני המלחמה סארלמנטרית. לפני המלחמה היתה שאלת „שווייט-המסקל“ השאלה המרכזית של היחסים הבינלאומיים. שאלה זו היא עכשיו – שאלת הריביוניזם.

ריביוניזם בינלאומי פירושו ביטולו של חוזה-ווירסאי. הנאציזם הגרמני נלחם בסארלמנט-ריסמוס ובחוזה ווירסאי כאחד. הוא מנסה להסיר את חרפת השעבוד החיצוני מעל גרמניה על-ידי המונים לאומיים-קיצונים, שמתנגדים לבין-לאומיות של המארקסיסטים לכל סוגיהם; ולתכלית זו הוא משתמש באנטישמיות גסה ואכזרית, כדי לקנות את לב ההמונים, שהיהודי הוא השעיר לעזאזל בעיניהם תמיד. העיקר הוא – לעקור מן השורש את חוזה ווירסאי. ואולם בזה משתדלת גם „זינבה“.

ו„חוזה-ווירסאי“ – שלש נקודות יסודיות לו: (1) שינויים טריטוריאליים, (2) פיצויים כספיים ובכלל כלכליים, (3) הגבלת החומש של המנוצחים. היחסים הבינלאומיים במצבם העכשוי הם תוצאות-המלחמות על גדות המאָרנה, לפני חומות ווירן, וכו', בין גרמניה לבין ההסכמה. ומצד אחר, – הן תוצאות של מלחמת-דברים בין המדינאים של ההסכמה, מלחמת-דברים, שהתנהלה במשרדים של „קיי דאורסי“ (בנין מיניסטריון לענייני-החוץ של צרפת)... מלחמת-התותחים במארנה ונרדן הורידה שאולה מיליוני בחורים צרפתיים,

אנגליים, גרמניים ועוד, ומלחמת-הדברים הורידה אבל שאולה את יוצרי „ווירסאי” – את ווילסון וקלימאנסו, והמיתה במובן צבורי את לודג'ורג'... זהו נושא שקספירי מאד-מאד. ואם „ווירסאי” המיתה מיתה ממש או מיתה צבורית את יוצריה, הרי המלחמה ב„ווירסאי” היא שהעלתה למעלה את מוסטאפה קימאל, את מוסוליני (בימי טיומה), את היטלר... ואף זהו נושא שקספירי.

חוזה-ווירסאי הוא פרי של קומפרומיס. צרפת רצתה לתפוס את המרובה. ואולם הסיוט הבולשביסטי (אנו עומדים בשנת 1919) עזר בהרבה להחלשת „ווירסאי”. לודג'ורג' ווילסון נלחמו בקלימאנסו מתוך ישיבה בפאריס; אבל מרחוק, מתוך ישיבה במוסקבה, נלחם לָנִין בקלימאנסו. אכן גם בצרפת עצמה לא שלטה דעה אחת בשאלת „מה לעשות בגרמניה?” – חוגי-הצבא עם המארשאל פוֹשֶׁ, שנתמכו על-ידי פואנקארה, דרשו את „גבולותיו של נפוליון”, זיא את החוף השמאלי של הרינוסו וההודמנות לסדר מסדר צבאי צרפתי על-ידי-קשת-בראנדנבורג שבברלין, בתור תשלומים לפרוסים, שסידרו מסדר בשנת 1871 על-ידי „קשת-הנצחון” שבפאריס. למרות הִיֶּסְקִים האישיים המתוחים בין קלימאנסו לבין פוֹשֶׁ ופואנקארה, נטה גם קלימאנסו להשקפה זו. אבל השמאל הצרפתי הפריע. חווה ווירסאי אינו לפי רוחו של הימין. וויתרו על הרינוס. פוש עד-יום-מותו לא היה יכול לסלוח לקלימאנסו, שלא נתן לו לסדר מִקְרָר בשער-בראנדנבורג. הפריעו בעד צרפת להבנות מגרמניה. מה עשתה? השתדלה עד כמה שאפשר להתנקם באויביה על-ידי הענקה ביד רחבה

לפולניה, צייכוסלובאקיה, יוגוסלביה, לאביה, רומיניה. לא ווילסון ולא לודג'ורג' לא ראו אז את הפירות של הענקה זו. גם השמאל הצרפתי לא ראה. שהרי אילמלא ראה דבר זה, היו הגבולות במרכז-אירופה שונים במקצת. ה„נמר” התעטף בעור של כבשה והפגין על דימוקראטיותו ודרש גבולות בהתאם ללשון-המקום... הגבולות, שנוצרו בפאריס בשנת 1919 על הבסיס של התחום הבלשני, נתגלו לא פחות מלאכותיים מהגבולות, שנוצרו בווינה בשנת 1815 על הבסיס של ה„לְגִיטִימִיזְמוֹס”. בשאלת הגבולות נתמך „הנמר” על-ידי ווילסון. הגבולות סודרו על טהרת הדימוקראטיה. ולאחר פחות מעשר שנים הכריזה הדימוקראטיה האירופית מלחמה על הגבולות הדימוקראטיים הללו. אכן, התנועה הריביוניסטית הבינלאומית חזקה היא גם במחנה-הדימוקראטים!

משלש הנקודות העיקריות של ווירסאי עלה בידי הריביוניזמוס לבטל את הנקודה הכספית. אף אחת מן האומות המנוצחות אינה משלמת עוד מס לאומות המנוצחות. גרם לכך גם המשבר העולמי. נשאר שתי הנקודות החשובות: השינויים הטריטוריאליים ופירוק-הנשק של המנוצחות. „זיניבה”, שפתרה, אמנם, בעזרתה של „וואל סטריט”, את שאלת הפיצויים, משתדלת להביא לידי פתרון את שאלת-הזיון. וכאן קיים הבדל יסודי בין „הריביוניזמוס” של „זיניבה” לבין זה של הנאציזמוס. זה האחרון דורש למעשה שוויון זכויות. כשם שיש לצרפת ולבעלי-בריתה רשות-הזיון, כך יש רשות זו אף לגרמניה. לעומת זה אומר הריביוניזמוס הַזִּינִיבִי: כשם שזיונה של גרמניה מוגבל, כך היא מוגבל גם זיונה

של צרפת. זייניבה, במקום לזיין את גרמניה, משתדלת לפרק את צרפת. מכאן הועידות הבלתי-פוסקות לפירוק-הנשק. הועידות לא פגעו בקאריות של האופיצרים מן המטות, אבל הדיקלומים על השלום הבינלאומי הועילו לקאריות מדיניות של בריאן, מקדונאלד, בָּנֶשׁ ואחרים.

ברור, שהזיון אינו אלא תולדה של השינויים הטריטוריאליים. מתוך טעמים של תעמולה בינלאומית, עוברים בגרמניה כמעט בשתיקה על אָלזאס-לותרנינגיה, ולעומת זה הקימו רעש בשאלת-ה"פרוודור" ושלזיה העילית. והמדינאים הצרפתיים מעונינים, שרעש-התעמולה על החזרת-ה"פרוודור" יחריש את הרעש בדבר אלזאס-לותרנינגיה....

והיחס לריביויה של חוזה-ווירסאי חילק את הציבוריות הצרפתית לשני מחנות. וזאת לדעת: אם אצל עמים אחרים קיימות בעיות פנימיות, הרי בצרפת הבעיות הפנימיות כאין וכאפס הן לגבי הבעיה החיצונית. מה מהותם של שני המחנות. המחנה הימני מנהיגיו בעבר היו קלימאנסו ופואנקארה, למרות הניגודים האישיים ביניהם, ובהווה מונהג המחנה הזה על-ידי תלמידו של קלימאנסו – עיי טארדיה, הכשרוני שבין מדינאי-צרפת ברגע זה, ועיי לאוואל, שעלה ושקע בשמי המדיניות הצרפתית ככוכב-שבת. ובניגוד לימין – השמאל על שני אגפיו, הראדיקאלי והסוציאליסטי. את המדיניות השמאלית הצרפתית של עכשו יצר בריאן. אבל פול בונקור, שעזב את הסוציאליסטים בלא שנספח אל הראדיקאלים, עולה ככל על בריאן מחוץ, אפשר, לכשרון דבורי וגמישות. פול בונקור לא היה מסוגל להיות ראש-ממשלה בימי-מלחמה ולשאת נאומי-

שלום בימי-שלום. בריאן היה מסוגל. המדיניות של הימין היא פשוטה: צרפת צריכה לתמוך על המדינות המרכז-אירופיות, שנהנו מן התוצאות של שנות 1914 – 18. המדיניות של השמאל היא מדיניות של "ספֶלְנֶרֶדִי איזוליישן": היא דורשת, שלא להתעניין בנעשה במרכזה של אירופה. השמאל לוחץ על סולגיה בכיוון של ויתורים טריטוריאליים והימין מטיף לנאמנות לוירסאי. במידה שהתחזק הריביון-ניסמוס הגרמני, בה במידה התחזק הריביון-ניסמוס מוס הצרפתי. אלא שמנהיג-הריביון-ניסמוס בגרמניה הוא היסטר ומנהיג-הריביון-ניסמוס בצרפת הוא לואי בלוס. כל נצחון של היטלר מעבר מזה להרי-החושך גרם לנצחון של לואי בלוס מן העבר השני להרי-החושך. בלוס בצרפת ולויד גורגי באנגליה הם אויבים טובי-קטיביים של היטלר, אבל הם ידידיו האובייקטיביים הנאמנים.

"ווירסאי" הניחה את הגושפנקה היורידית על עובדות אסטרטגיות, שנוצרו במארגנה, בוורידן, באיפר, וכו'. לשוא משתדלת "זייניבה" למחוק את החותמת, שנחתמה בוירסאי. ווירסאי הוא תולדה של מלחמה, אבל "ווירסאי" הוא גם אב למלחמה. מי יכחיש עכשיו, שאירופה צועדת לקראת מלחמה גדולה? – היא צועדת, בוודאות, אף אם אין ודאות, שהמלחמה תתלקח היום או מחר. בזייניבה נואמים בקול רם, ובמשרדים של המטות הצבאיים ובמיניסטריונים לעניני-חוץ נושאים ונותנים. כבר עכשיו נחלקת אירופה לשני מחנות: המחנה הריביוניסטי והמחנה האנטי-ריביוניסטי. על ועידות לפירוק הנשק תוקעים בחצוצרות וועידות לכריתות מתכנסות בסודי-סודות. הקואליציה הריביוניסטית מורכבת היא

בעיקר מאותן מדינות-אירופה, ש"יצאו בשן ועין" ממלחמת 1914 - 18. הקואליציה האנטי-ריביוניסטית היא ברובה מאותן המדינות, שנהגו מתוצאותיה של מלחמה זו. בראש הקואליציה הריביוניסטית עומדת איטליה. בראש הקואליציה האנטי-ריביוניסטית עומדת צרפת. הודות לצרפת התאחדה איטליה. אבל צרפת לא עשתה זאת ל"שם שמים", אלא ספחה נחלאות איטלקיות, שהספיקו ל"הֶצְטֶרְכֶת". את סאביה, שחשיבותה האסטרטגית גדולה היא עד לאין ערוך, ואת ניצה, שהיא מולדתו של גארי בארדי ושחוף-הים שלה הוא בבחינת עפרות-זהב. מחמת סאבויה וניצה לא עזרה איטליה לצרפת בשנת 1870. ומחמת ספוחה של תוניסיה כרתה איטליה בשנת 1882 ברית עם גרמניה. ואולם כשפרצה המלחמה נספחה איטליה לצרפת על מנת להלחם באויבה ההיסטורי, באויסטריה, על מנת לספח את טריאסט ואת טריאנטה. אבל במקומה של אויסטריה מופיע מצפון-מזרח אויב היסטורי אחר, היא יוגוסלאביה. מחוץ ל"איריך-נטה" חולמת איטליה על אימפריה [קולוניאלית ועל הפיכתו של ים-התיכון ל"ים שלג". מכאן מלחמתה בשיטת-המאנדאטים, שהונהגה ב"וירסאי"; מכאן חלומה על סוריה וארץ-ישראל. וכך שאלת הריביוניסמוס הבינלאומי היא. בשבילנו, היהודים, אינה שאלה אקדימית בלבד.

ולאחר איטליה - גרמניה. מחוץ לריביוניה של הגבולות, היא דורשת את ה"אנשלוס" (הספוח) של אויסטריה, כלומר, גמר "איחודם של השבטים הגרמניים".

ואחר גרמניה באה הונגריה, שמעשרה קבים של פגעי-המלחמה, תשעה נטלה

היא. הונגריה היתה למעשה הנקודה הראשונה, שמסביבה התחילו בריתות שונות נכרתות ומתבטלות. הקואליציה הריביוניסטית נוצרה הודות לברית בין איטליה לבין הונגריה והקואליציה האנטי-ריביוניסטית נוצרה הודות לברית של "האנטאנטה הקטנה": ברית שבין שלש המדינות המרכז-אירופיות, שנהגו מאטונה של הונגריה.

ואחר הונגריה - בולגריה. היחסים בין סרביה לבולגריה, - שני עמים בעלי לשון כמעט אחת ובעלי תרבות קרובה, - הם לקח ריאלי על הערך של מושגים כגון סלאוויאנופיליות, לאטיניות, שמיות...

הקואליציה האנטי-ריביוניסטית, היא הפרו-וירסאית, מעונינת לשמור על הקיים, על ה"סטאטוס-קוו". בראשה עומדת צרפת. ותפקיד חשוב ממלאת בה פולניה, שממלאת במובן ידוע תפקיד של רוסיה בעבר. ההיסטוריון הצ'כי פאלאצקי אמר, שאילמלא היתה הקיסרות ההאבסבורגית, צריך היה להמציאה. את התפקיד של אויסטריה לגבי איטליה עד 1919 ממלאת עכשיו יוגוסלאביה. ותפקידה של אויסטריה בכללה במרכז של אירופה ממלאת "האנטאנטה הקטנה".

לא הכל חלק בשני המחנות. כי פולניה, למשל, יכולה היתה להמצא ביחסים טובים עם הונגריה. אויסטריה, בעלת בריתה של איטליה, עדיין לא שכחה את טירול הדרומית. ליטה, שבשל ווילנה היא ידידת-גרמניה, אבל בשל גימל הרי אין לבה של גרמניה שלם עמה. ויכולנו להמשיך הלאה.

שכחנו לכלול בתוך הקואליציה הריביוניסטית או האנטי-וירסאית את ליטה, את אלבאניה ואת יוון. ליטה - בשל

וויילנה, אלבאניה – בשל סקוט ארי ובשל היותה בכלל כפופה לאיטליה ויוון – בשל פחדה, שמא תקרע מעליה יוגוסלאביה את סאלוניקי, – הגמל הטבעי של מוקדון ושל סרביה כולה. ושכחנו לכלול בקואליציה האנטי-ריביוניסטית או הוורסאית את ספרד. אפשר, שספרד לא תשתתף בשדה-הקרב (הצבא הספרדי כחו מומן במלחמת-אזרחים, בפרונו-ציאָמָנטות); אבל ספרד תשמור על נייטראליות ידידותית כלפי ה"אחות הלאטינית" צרפת ולא כלפי איטליה. במלחמת 1914 – 18 העבירה צרפת את בר-התותחים השחור המשובח שלה, שהיה אצור במושבותיה משני עברי מדבר-צחרא (סהרה), בדרך-הים, דרך מסוכנת למדי; דרך, שלא היתה בטוחה גם במלחמת 1914 – 18 לכשאיטליה ואנגליה שמרו על דרכיהם לטובתה של צרפת. במלחמה העתידה לא תהא דרך-ים זו בטוחה כלל וכלל. קר-ביִרְטָה שבתוניסיה היא נתון יותר מדי ל"חֶצְיוֹ" של הצי האיטלקי, בתנאי שהצי האנגלי יתעסק בתימרוגים סתם. לפי החוזה "הסודי", הקיים בין

צרפת לספרד, תשמש האחרונה גשר, שיחבר את צרפת עם נחלאותיה באפריקה – זה האוצר הכביר של בר-תותחים שחור משובח ביותר.

מנינו כמעט את כל מדינות-אירופה. לא תשתתפנה במלחמה המדינות השוכנות בקצה-אירופה. ראשית, המדינות הסקאנדינאביות. שנית, אפשר, המדינות הבלטיות, מחוץ לליטא, כמובן. שלישית, אנגליה. רביעית, ססטר, שתשמור על נייטראליותה בשל צפיה ממושכת למהפכה העולמית. לא-ברורה עדיין עמדתה של תורכיה. כלומר: ברור, שהיא תשתתף במלחמה, אלא שלא ידוע על צדו של מי. תורכיה היא בחזקת כלה עשירה, שחוזרים אחריה שני חתנים: צרפת ואיטליה. תשתתפנה במלחמה גם יאפן ואמריקה...

המלחמה, כמובן, תסתיים במנצחים ובמנוצחים. כלומר, בחוזה-ווירסאי חדש. וחוזר חלילה. "סובב סובב הולך הרוח".

א. מסתכל.